

ACTA DIURNA

Turun klassillinen yhdistys r.y - Klassiska föreningen i Åbo r.f. 4/1997

Paideia jälleen palveluksessanne

Tervehdys rakkaat jäsenet!

Paideian kesätauko on ohi ja toimelias syksy on käsillä. Kutsumme kaikki mukaan moni-ilmeiseen syyskauteen, joka toivottavasti antaa jokaiselle jotakin. Koska edellisestä Acta diurnasta on vierähtänyt tovi, lienee syytä myös tehdä pieni tilannekatsaus alan asioihin.

Alkuun omaa yhdistystämme koskeva uutinen. Paideian pitkäaikainen johtokunnan jäsen dipl.ins. Erkki Laakso nimitettiin työtehtäviin Brysseliin, minkä vuoksi hän jättää luottamustoimensa Paideiassa.

Klassillisten kielten ja antiikin kulttuurin professori Toivo Viljamaa täytti 60 vuotta 4.7.1997. Pienimuotoisessa juhlassa yliopistolla julkaistiin professorin kunniaksi juhlapöytäkirja, jonka Tabula gratulatoriaan Paideiakin osallistui.

Emeritusprofessori Veikko Väänänen poistui keskuudestamme 1.6.1997. Paideiassakin esitelmöinyt professori oli syntynyt 28.11.1905. Väänänen oli kansainvälisesti tunnettu sekä latinan että romaanisten kielten tutkija ja perehtynyt erityisesti kansanlatinaan. Väänänen toimi Suomen Rooman -instituutin johtajana vuosina 1959-62 ja 1968-69.

Requiescat in pace.

FM Riikka Hälikkä puhuu

Paideian syksyn ensimmäisen
esitelmän pitää

torstaina 25.9. klo 18.00

FM Riikka Hälikkä aiheesta

Senecan tragediat Rooman kirjallisuuden kentässä

Quantumin luentosalissa 16

(uusi fysiikan laitosrakennus oikealla noustaessa

Tiedonportaita ylös Hämeenkadulta)

Esitelmän jälkeen keskustelu jatkuu
ravintola Ribsissä.

TERVETULOA!

Paikasta toiseen

Helsinkiin...

FT Martti Nyman siirtyi elokuun alusta Helsinkiin hoitamaan yleisen kielitieteen assistenttuuria. Nymän virkavapaa kestää näillä näkymin kuluva lukuvuoden. Hänen lehtoraattiansa hoitaa toistaiseksi **FM Jyri Vaahtera**.

Jyväskylään...

FT Anne Helttula on aloittanut Jyväskylässä latinan kielen lehtorina. Helttula on toiminut aiemmin mm. Villa Lanten johtajana (1989-1992) ja lehtorin viransijaisena Turun yliopiston klassillisen filologian laitoksella.

Ouluun...

Oulun Antiikin kielten ja kulttuurin lehtorin virkaan on nimitetty **FL Timo Sironen**. Hänen erikoisalaansa on mm. oskin kieli.

Roomaan...

FT Päivi Setälän toimikausi Villa Lanten johtajana päättyi elokuussa. Häntä seuraa instituutin johtajana **FT Christer Bruun**, jonka erityisalaa ovat mm. akveduktit.

Ateenaan...

Ateenan instituutin uudeksi johtajaksi on nimitetty 1.8.1997 lähtien Helsingin yliopiston Latinan kielen ja Rooman kirjallisuuden **professori Olli Salomies**. Viimeiset kaksi vuotta instituuttia johtanut **FT Kirsti**

Simonsuuri jatkaa kolmivuotiskautensa loppuun tutkimusjohtajana.

Instituutin hallitus päätyi ainakin toistaiseksi kahden johtajan malliin, koska se katsoi hallinnollisten tehtävien suuren määrän vaativan sitä. Näin tutkimusjohtaja voi paremmin keskittyä tutkimustyöhön ja tutkimusryhmänsä johtamiseen.

FL Jari Pakkanen, joka tekee väitöskirjaa klassisen arkeologian alalta, toimii instituutin assistenttina seuraavan kolmivuotiskauden.

Helsinki-Napoli all night long

Napoliin arkeologian, kirjallisuuden ja kaunotaiteiden akatemian ulkomaiseksi jäseneksi on valittu 11.6. 1997 **FT Heikki Solin**.

Till Åbo...

HuK Nicola Nykopp seuraa **FL Nina van Yendoornia** Åbo akademian latinan opettajana. Nykopp valmistee Helsingin yliopistoon pro gradu -työtään Plautuksen komedioista.

Oxfordissa...

Margareta Steinbyn Villa Lante -johtajakauden (1992-1994) työryhmä kokoontui elokuussa Oxfordissa, jossa Steinby toimii Rooman arkeologian professorina. Kuukauden ajan viisi tutkijaa valmisteli artikkeleitaan ryhmän yhteiseen julkaisuun, jonka teemana on rakennustoiminta Roomassa ja sen eri aspektit. Turkulaista osaamista Oxfordissa edustivat **Risto Heikkinen** ja **Timo Koljonen**.

Ex libris

Studia in honorem Toivo Viljamaa

Professori Viljamaan merkkipäivän kunniaksi hänen oppilaansa ja kollegansa kokosivat juhlakirjan nimeltä *Utriusque linguae peritus*, joka julkaistiin Turun yliopiston julkaisusarjassa B. Juhlakirja koostuu 20 artikkelista, joiden aiheet ovat moninaiset: Homeroksesta Senecan tragedioihin, Vestan neitsyistä auguureihin, Ciceron analogioista ensimmäiseen suomalaiseen humanistirunoon.

Alkusanat julkaisuun on kirjoittanut lehtori Martti Nyman otsikolla *Toivo Viljamaa - teacher, scholar, colleague, and friend*. 182-sivuisen teoksen artikkelit

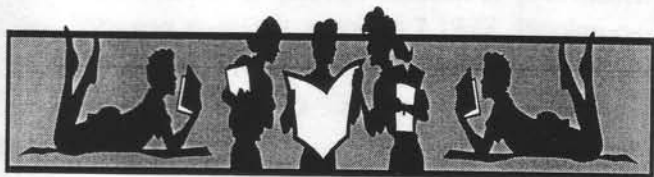
ovat pääosin englanninkielisiä.. Kirjan lopussa on täydellinen luettelo professori Viljamaan omista julkaisuista.

Non omnia possumus omnes

Karisto on kustantanut mainion latinalaisten sanontojen hakuteoksen *Carpe diem! Hauskaa ja hyödyllistä latinaa*. Sen on koonnut ja selityksin varustanut Helsingin yliopistossa opiskellut **FM Arto Kivimäki**. Aiemmin Kivimäki on muun muassa tehnyt Yleisradiolle opetusohjelman *Latinaa matkailijoille*.

Carpe diem sisältää latinaa, johon törmää virallisissa puheissa ja arkisissa yhteyksissä. Aakkosellisesti etenevä teos sisältää yhteensä 1015 numeroitua lausetta tai fraasia eri aikojen eri lähteistä. Teoksesta löytyvät niin keisarien mielilausehdukset, kaikille tutut klassikot kuin myöhempien aikojen motot. Kirjan lopussa on aakkosellinen luettelo suomennetuista lauseista ja aihehakemisto, jonka tarkoituksena on auttaa valitsemaan sitaatteja eri käyttötarkoituksiin.

Kirja olisi ehkä kaivannut esipuhetta, josta olisivat käyneet selville esimerkiksi lausuntatapa, käytetyt lähteet, valintakriteerit, lauseiden yleinen historia tms. Muuten "teos on oiva lahjakirja", kuten kustantaja mainostaa.

Latina ja Eurooppa

Bo Lindbergin kiinnostava teos *Latin och Europa* (1993) on nyt käännetty suomeksi. Käännöksen on toimittanut Osmo Pekonen, kustantanut Atena ja lisäluvun *Latinan kielestä Suomessa* on kirjoittanut Teivas Oksala.

Latina ja Eurooppa -teoksessa Göteborgin yliopiston aate- ja oppihistorian dosentti Lindberg kertoo latinan kielen asemasta eri aikoina: antiikissa, keskiajalla, renessanssin ja humanismin aikana sekä edelleen uudella ajalla. Painopiste on selkeästi antiikin jälkeisessä ajassa. Lindberg käsittelee latinaa tieteen, 1600-luvun diplomatian ja hallinnon kielenä, renessanssin

paluuta antiikin latinaan, ja monia muita mielenkiintoisia aiheita.

Palvelukseenne tarjotaan

Helsinkiin on perustettu antiikin kieliin ja kulttuureihin erikoistunut asiantuntijayritys **Artos oinos Oy**. Sen päätoimialoja ovat kustannustoiminta sekä käännös- ja muut asiantuntijapalvelut. Yritys mainostaa tarjoavansa asiantuntemustaan kaikille yliopistojen ulkopuolisille tahoille, jotka kaipaavat tietoa antiikista. Artos Oinos Oy:n hallitukseen kuuluvat Arto Kivimäki, Nicola Nykopp ja Sampo Vesterinen.

Sivistytään avoimessa

Avoin yliopisto-opetus on jo alkanut, mutta kiinnostuneille löytyy aina tilaa. *Antiikin maailma* -kurssin pitää tänä syksynä FM Risto Heikkinen 9.9.-21.10. Luentoajat ovat sopivia myös työssäkäyville antiikin harrastajille: ti klo 18-21 Quantumin auditorio. Keväällä opetus jatkuu *Antiikin mytologia* -kursilla.

Rocking in latin

Suomen Kuvalehden numerossa 32 omistettiin latinan harrastukselle monta sivua. Suuren osan haukasi *Nuntii latini*, latinankieliset radiouutiset. Reijo Pitkärannan ja Tuomo Pekkasen ideoimat lähetykset ovat saaneet mainetta ympäri maailman. Artikkelissa mainitaan Tuomo Pekkasen työpanos Jyväskylän yliopistossa: "Pekkasen ansiosta Jyväskylän yliopistosta on tullut elävän nykylatinan mekka, Suomen Ateena (*sic!*). Siellä käydään keskusteluja latinaksi ja luennoidaan myös keskiajan ja nykypäivän latinalaisesta kirjallisuudesta".

Liioitteluun artikkeli ehkä sortuu mainitessaan, että "latinasta on tullut viihteen kieli, ja se on täyttänyt muutkin areenat kuin eetterin, mm. keikkalavat." Totta on, että maailman mahtuu sellaisia kummajaisia kuin Reine Rimon & Her Hot Papas -yhtye, joi-

den latinankielistä levyä *Horatius* on myyty ruhtinaal-
liset 2000 kpl ja toinenkin levy, *Variationes Catul-
lianae iazzicae*, on jo ilmestynyt. Tangoista Elvikseen
siirtynyt Jyväskylän yliopiston dosentti Jukka Am-
mond on puolestaan on keikkailut USA:ssa ja Saksassa.

Eetterin ja keikkalavojen valloituksesta voidaan tus-
kin kuitenkaan puhua. Latinankielisiä Elvis-levyjä on
myyty lähinnä USA:ssa arviolta 30000 - 50000 kap-
palletta. Määrä vastanee pitkälti mantereen intohi-
moisia Elvis-faneja ja keräilijöitä, jotka yleensäkin
hankkivat kokoelmiinsa kaiken mahdollisen Elvistä
koskevan. Kyseessä tuskin on USA:ssa yllättäen vi-
rinnyt innostus latinan kieleen. Kovin monilla keik-
kalavoilla en Reine Rimonia ja hänen yhtyettään ole
myöskään nähnyt.

Artikkelin lopussa Pekkanen ottaa kantaa kysymyk-
seen latinan kielen elitistisyydestä. "Minusta oli ta-
vattoman hauskaa, kun eräs slovenialainen kollega
julisti, ettei elitistisyys ole paha asia, olemmehan
nähtäneet mihin keskinkertaisuus johtaa, että pysytään
vain oppineiden piirissä", Tuomo Pekkanen toteaa.

Paideia ry.

Sisältö: Turun klassillisen yhdistyksen jäsentiedote

Saman lehden numerossa haastateltu Nicola Ny-
kopp puolestaan ei usko elitismiin: "Uskon, että eli-
tismi, joka latinan kieleen on yhdistetty, on väisty-
mässä. Itse en ole koskaan pystynyt samastumaan
siihen". Nykopp toisti saman ajatuksen Radiomafian
haastattelussa vastikään.

Vinculum amicitiae

Elokuun alkupuolella järjestettiin Jyväskylässä yhdek-
säs kansainvälinen latinistien kongressi, Latinan Aka-
temia (*Academia Latinitatis Fovendae*). Kongressiin oli
saapunut runsaat 300 osanottajaa yli 30 maasta.
Kaikki esitelmät pidettiin latinaksi, aiheina mm.
Pohjoismaiden ja latinankielisen maailman vanhim-
mat yhteydet ja latinan opetuksen uudistaminen.

Latinan Akatemia järjestetään joka neljäs vuosi, vii-
meksi tätä ennen Belgiassa. Nyt Jyväskylässä järjes-
tetty oli samalla juhlakongressi: toiminnan aloittami-
sesta on kulunut 30 vuotta. YLE esitti tilaisuudesta
hiljattain lähes tunnin mittaisen koosteen, jossa kuul-
tiin otteita esitelmistä, keskustelua latinan asemasta
eri maissa, Catulluksen runoja dixieland-sovituksina
ym. - ja kaikki latinaksi.